

ХЭНТИЙ АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

23119 Хэнтий аймаг, Хэрлэн сум, Сариг баг
Утас: 70-56-21-12, Факс: 70-56-21-12

E-mail: khentii@audit.gov.mn

2024.07.23 № 591

танай _____ -ны № _____ -т

Г ХЭНТИЙ АЙМГИЙН ДЭЛГЭРХААН
СУМЫН ИРГЭДИЙН ТӨЛӨӨЛӨГЧДИЙН
ХУРЛЫН ЭЭЛЖИТ СОНГУУЛЬ ОРОЛЦОХ
ДЭЛГЭРХААН СУМЫН МАН-ЫН ХОРООНЫ
ДАРГА Э.ТӨГӨЛДӨР ТАНАА

Г Сонгуулийн мөрийн хөтөлбөр хуульд Г
заасан шаардлагад нийцсэн талаарх
дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйл, Аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн Иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын сонгуулийн тухай хуулийн 37 дугаар зүйлийн 37.5, Хөгжлийн бодлого, төлөвлөлт, түүний удирдлагын тухай хуулийн 5.4-т заасан Үндэсний аудитын газрын бүрэн эрхийн хүрээнд 2024 оны Аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн Иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын ээлжит сонгуульд оролцох Хэнтий аймгийн Дэлгэрхаан сумын МАН-ын хорооны сонгуулийн мөрийн хөтөлбөрийг хянаж, дүгнэлт гаргалаа.

Үүрэг хариуцлагын талаарх мэдээлэл

2024 оны аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн Иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын ээлжит сонгуульд оролцох нам, эвсэл болон бие даан нэр дэвшигч нь сонгуулийн мөрийн хөтөлбөрөө Аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн Иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын ээлжит сонгуулийн тухай хууль, Төсвийн тогтвортой байдлын тухай хууль, Хөгжлийн бодлого, төлөвлөлт, түүний удирдлагын тухай хууль болон Монгол Улсын Үндэсний аюулгүй байдлын үзэл баримтлал, "Алсын хараа-2050" Монгол Улсын урт хугацааны хөгжлийн бодлого, УИХ-аас баталсан хөгжлийн бодлого, төлөвлөлтийн баримт бичигт нийцүүлэн боловсруулж, санхүүгийн тодорхой эх үүсвэр шаардсан зорилт, арга хэмжээг хэрэгжүүлэхэд шаардагдах зардлын талаарх тооцоо, судалгааг гарган хуульд заасны дагуу дүгнэлт гаргуулах үүрэг хүлээнэ.

Сонгуулийн мөрийн хөтөлбөрийн дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага нь 2024 оны аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн Иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын ээлжит сонгуульд оролцох нам, эвсэл болон бие даан нэр дэвшигчийн сонгуулийн мөрийн хөтөлбөрийг хянан үзэхдээ Төрийн аудит MNS 6817 - 1:2020 Төрийн аудит. Тулгуур зарчим, MNS 6817 - 6:2020 Төрийн аудит. Нийцлийн аудитын зарчим, MNS 6817 - 8:2020 Төрийн аудит. Нийцлийн аудит стандартыг удирдлага болгон Аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн Иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын сонгуулийн тухай хууль, Төсвийн тогтвортой байдлын тухай хууль, Хөгжлийн бодлого, төлөвлөлт, түүний удирдлагын тухай хууль болон Монгол Улсын Үндэсний аюулгүй байдлын үзэл баримтлал, "Алсын хараа-2050" Монгол Улсын урт хугацааны хөгжлийн бодлого, УИХ-аас баталсан хөгжлийн бодлого, төлөвлөлтийн баримт бичиг, Монгол Улсын нэгдсэн төсвийн 2024 оны төсвийн

232420620

хүрээний мэдэгдэл, 2025-2026 оны төсвийн төсөөллийн тухай хууль, холбогдох байгууллагаас авсан тайлан, судалгаа, мэдээллийг тус тус шалгуур болгон авч үзсэн.

Дүгнэлт

Хэнтий аймгийн Дэлгэрхаан сумын МАН-ын хорооны аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн Иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын 2024 оны ээлжит сонгуульд оролцохоор ирүүлсэн сонгуулийн мөрийн хөтөлбөрийн зорилт, арга хэмжээ нь Аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн Иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын ээлжит сонгуулийн тухай хуулийн 37 дугаар зүйлийн 37.3 дахь хэсэг, Хөгжлийн бодлого, төлөвлөлт, түүний удирдлагын тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.3 дахь хэсэг, Төсвийн тогтвортой байдлын тухай хуульд заасан тусгай шаардлагад тус тус нийцсэн байна.

Хэнтий аймгийн Дэлгэрхаан сумын МАН-ын хорооны мөрийн хөтөлбөр (11 хуудас)-ийг хавсаргав.

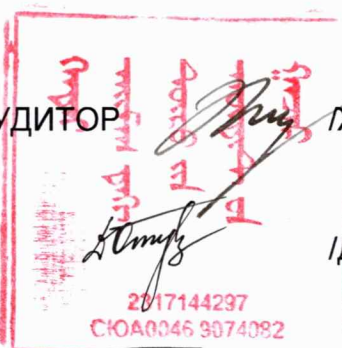
Хувийг: Хэнтий аймгийн Дэлгэрхаан сумын сонгуулийн хороонд.

ДАРГА, ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР /Ж.ГАНБААТАР/

ХЯНАСАН:
АУДИТЫН МЕНЕЖЕР /Д.ОЮУНТУЯА/

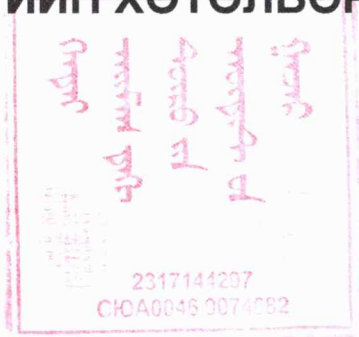
БОЛОВСРУУЛСАН:
АХЛАХ АУДИТОР /Д.ЭРДЭНЭБИЛЭГ/

АУДИТОР /Ц.ХАТАНБОЛД/

ХЭНТИЙ АЙМГИЙН ДЭЛГЭРХААН СУМЫН
МОНГОЛ АРДЫН НАМЫН ХОРОО

ИРГЭДИЙН ТӨЛӨӨЛӨГЧДИЙН ХУРЛЫН 2024 ОНЫ
ЭЭЛЖИТ СОНГУУЛЬД ОРОЛЦОХ СОНГУУЛИЙН
МӨРИЙН ХӨТӨЛБӨР

2024 ОН

**ХЭНТИЙ АЙМГИЙН ДЭЛГЭРХААН СУМЫН МОНГОЛ АРДЫН НАМЫН 2024 ОНЫ
СУМЫН ИРГЭДИЙН ТӨЛӨӨЛӨГЧДИЙН ХУРЛЫН СОНГУУЛЬД ОРОЛЦОХ
МӨРИЙН ХӨТӨЛБӨР**

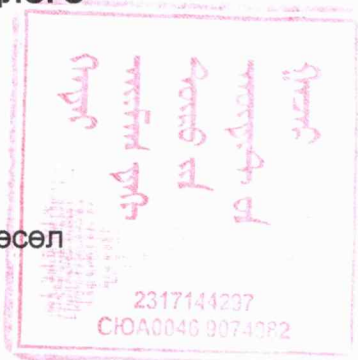
АГУУЛГА.

**НЭГ. ЭДИЙН ЗАСГИЙН ӨСӨЛТИЙГ ӨРХ БҮРТ ХҮРГЭХ ХҮНИЙ ХӨГЖЛИЙН
БОДЛОГО**

- 1.1. Орон сууц
- 1.2. Эрүүл мэнд
- 1.3. Боловсрол
- 1.4. Халамж, хөдөлмөр эрхлэлт
- 1.5. Үндэсний бахархал, өв соёл, спорт
- 1.6. Хүүхэд гэр бүлийн хөгжил
- 1.7. Залуучуудын хөгжлийн дэмжих

ХОЁР. ЭДИЙН ЗАСГИЙН БОДЛОГО

- 2.1. Хөдөө аж ахуй
- 2.2. Аялал жуулчлал
- 2.3. Дэд бүтцийн сүлжээ
  - 2.3.1. Эрчим хүчний төсөл
  - 2.3.2. Авто зам

ГУРАВ. НОГООН ХӨГЖЛИЙН БОДЛОГО

ДӨРӨВ. ИРГЭДИЙН ОРОЛЦООНД ТУЛГУУРЛАСАН ЗАСАГЛАЛЫН БОДЛОГО

ТАВ. ОРОН НУТГИЙН ХӨГЖЛИЙН БОДЛОГО

НЭГ. ЭДИЙН ЗАСГИЙН ӨСӨЛТИЙГ ӨРХ БҮРТ ХҮРГЭХ ХҮНИЙ ХӨГЖЛИЙН БОДЛОГО

1.1. Орон сууц

1.1.1. “Хэнтий Орон Сууц” ОНӨҮГ-аар дамжуулан төр, хувийн хэвшлийн түншлэлийн хүрээнд олон төрлийн /орлогод нийцсэн, түрээсийн, ногоон, хямд өртөгтэй/ орон сууцны хангамжийг сумын хэмжээнд нэмэгдүүлнэ.

1.1.2 Орон сууцны төлөвлөлтөд сургууль, цэцэрлэг, ногоон байгууламж, усан оргилуур, биеийн тамирын талбай бүхий тохилог орчин бүрдүүлэх стандарт хэрэгжүүлнэ

1.1.3 “Миний түрээсийн орон сууц” хөтөлбөрийн хүрээнд түрээсийн орон сууц барих ажлыг бодлогоор дэмжиж сумын иргэд түрээслэх, түрээслээд өмчлөх орон сууцны төслийн хүртээмжийг нэмэгдүүлэхэд төрийн бодлоготой уялдуулан ажиллана.

1.1.4 Эрчим хүчний хэмнэлттэй, байгаль орчинд ээлтэй амины орон сууц барих, засварлахад хөнгөлөлттэй зээл олгох ажлыг боломжийг судлан хэрэгжүүлнэ.

1.1.5 “Миний ажилтан орон сууцтай” хөтөлбөрийн хүрээнд төрийн албан хаагчид болон ажилтандаа орон сууц худалдан авахад дэмжлэг үзүүлсэн хувийн хэвшлийн ААН-үүдэд хөнгөлөлт үзүүлэх эрх зүйн орчинг бүрдүүлнэ.

1.1.6 Зорилтот бүлэг /төрийн албан хаагч, залуу гэр бүл/-д чиглэсэн орон сууцны төслийг хэрэгжүүлж, урьдчилгаа төлбөрийн батлан даалт, ипотекийн зээлийн асуудлыг шийдвэрлэнэ.

2317144297
CFOA0046 9074002

1.2. Эрүүл мэнд

1.2.1. Орон нутагт дутагдалтай байгаа эмч, мэргэжилтнийг бэлтгэх бодлогыг тодорхойлж, хүний нөөцийн нийгмийн баталгааг ханган ажиллах, тэднийг чадавхжуулах, урамшуулах, дэмжлэг үзүүлнэ.

1.2.2. Хүн амын дундаж наслалтыг нэмэгдүүлэх хүрээнд эрүүл мэндийн үзлэгийг тасралтгүй үргэлжлүүлж, дундаж наслалтын хүйсийн ялгаатай байдлыг багасгах бодлого хэрэгжүүлнэ.

1.2.3 Өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх, эрт мэдээлэх, эрт илрүүлгийг жил бүр тогтмол зохион байгуулна.

1.2.4. Эрүүл амьдралын хэв маягийг дэмжсэн дасгал хөдөлгөөн, спорт, нийтийн биеийн тамираар хичээллэх, эрүүл, зөв хооллох, өвчнөөс урьдчилсан сэргийлэх нийгмийн эрүүл мэндийн сургалт сурталчилгааг тогтмолжуулах

1.2.5. “Элэг бүтэн Монгол”, хүүхдийн “Эрүүл шүд”, “Умайн хүзүүн хавдаргүй Монгол” хөтөлбөрүүдийг орон нутагт үргэлжлүүлэн хэрэгжүүлнэ.

1.2.6. Эрүүл мэндийн төвийг Чанар стандартын шаардлага хангасан, туулах чадвар сайтай автомашинтай болгоно

1.2.7. Шинэ эрүүл мэндийн төвийн барилга, өргөтгөлийг барина

1.2.8 Эрчүүдийн эрүүл мэндийг дэмжих дэд хөтөлбөрийг боловсруулж ИТХурлаар батлуулж хэрэгжилтийг ханган ажиллана

1.3. Боловсрол

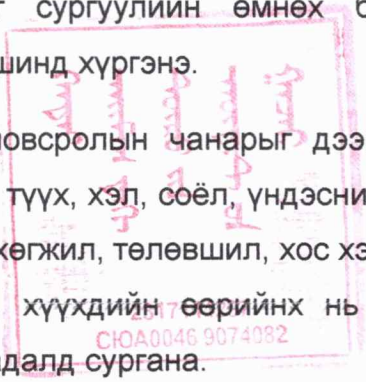
1.3.1 Хүүхэд бүрийг сургуулийн өмнөх боловсролд хамруулж, бүлэг дүүргэлтийг стандартын түвшинд хүргэнэ.

1.3.2 Бага, дунд боловсролын чанарыг дээшлүүлж, сургалтын хөтөлбөр, агуулга, арга зүйд монголын түүх, хэл, соёл, үндэсний өв уламжлал, зан заншил, эх оронч сэтгэлгээ, хувь хүний хөгжил, төлөвшил, хос хэл, хүн төрөлхтний нийтлэг үнэт зүйлийг тусган хэрэгжүүлж, хүүхдийн өөрийнх нь авьяаст тулгуурлан хүүхдийг хөгжүүлж, амьдралын зөв дадалд сургана.

1.3.3 Нүүдлийн соёлын чадавхыг ерөнхий боловсролын сургалтаар өгөх, бэхжүүлэх хүрээнд биеийн тамирын хичээлийн агуулгад үндэсний бөх, технологийн хичээлд хатгамал, дээл оёх, хөгжмийн хичээлд уртын дуу, морин хуур, биелгээг оруулна.

1.3.4 Боловсролын үйлчилгээнд хамрагдаж чадахгүй эрсдэлт бүлгийн суралцагч нэг бүрд шаардлагатай дэмжлэгийг үзүүлж, боловсролд тэгш хамруулна.

1.3.5 Ерөнхий боловсролын сургуульд байгалийн ухаан хичээлийн лаборатори байгуулна.

1.3.6 Ерөнхий боловсролын сургууль, цэцэрлэгийн багш, ажилтны нийгмийн болон хөдөлмөрийн үнэлэмжийг нэмэгдүүлэх зорилгоор төсөл арга хэмжээг ИТХ-аар батлуулан хэрэгжүүлнэ.

1.3.7 Шаардлагатай сургууль, цэцэрлэг, дотуур байрны орчин нөхцөлийг сайжруулж зориулалтын тоног төхөөрөмжөөр хангана.

1.3.8 Цэцэрлэг, сургуулийн орчныг бүрэн камержуулж, хүүхдийн аюулгүй, таатай суралцах орчныг бүрдүүлнэ.

1.3.9 Нүхэн жорлонтой цэцэрлэг, сургууль, дотуур байрыг орчин үеийн ариун цэврийн байгууламжтай болгож, хүүхдэд ээлтэй орчин бүрдүүлнэ

1.3.10 Урлаг заалтай ЕБС-н өргөтгөлийг барина

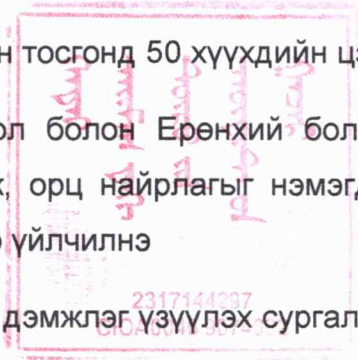
1.3.11 Хэрлэнбаян-Улаан тосгонд 50 хүүхдийн цэцэрлэгийн барилгыг барина

1.3.12 Цэцэрлэгийн хоол болон Ерөнхий боловсролын сургуулийн үдийн хоолны стандартыг шинэчилж, орц найрлагыг нэмэгдүүлэх, амин дэмээр баялаг хоол, сүү сүүн бүтээгдэхүүнээр үйлчилнэ

1.3.13 Багшийн хөгжилд дэмжлэг үзүүлэх сургалт, арга зүйн байгууллагуудын чадавхийг дээшлүүлж, үйл ажиллагааг өргөтгөн багш бэлтгэдэг их дээд сургуулиудтай хамтран ажиллах үйл ажиллагааг дэмжинэ

1.3.14 Дэлгэрхаан суманд байгуулж байгаа аймгийн багш нарын амралт сувилалын газрыг дуусган ашиглалтад оруулж, хувийн үйл ажиллагааг хангана

1.3.15 Монгол бичгийн үндэсний хөтөлбөр 3-ийг хэрэгжүүлнэ

1.4. Халамж, хөдөлмөр эрхлэлт

1.4.1. Иргэдийг хөдөлмөрийн зах зээл дэх эрэлт хэрэгцээнд нийцсэн мэргэжлээр мэргэжлийн сургалтад хамруулан бүтээмжтэй, зохистой ажлын байрыг бий болгох замаар ажлын байрыг нэмэгдүүлнэ.

1.4.2. Ахмадын сумын аварга шалгаруулах спортын тэмцээнийг нэрэмжит болгон төрлийг нэмэгдүүлнэ

1.4.3. Төрийн байгууллагуудын нэрэмжит Ахмадын өдөрлөгийг уламжлал болгон явуулна.

1.4.4. Ахмад настны чөлөөт цагаа үр дүнтэй өнгөрүүлэх, мэдээлэл авах, хөгжих боломжийг бүрдүүлэх хөгжлийн төвийн үйл ажиллагааг тогтмолжуулна

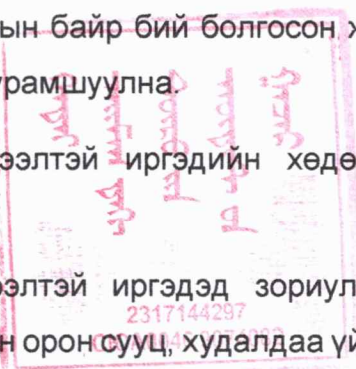
1.4.5. Тусгай хэрэгцээ шаардлагатай иргэдийн хөдөлмөр эрхлэх боломжийг бүрдүүлсэн тохируулгатай ажлын байр бий болгосон жишиг байгууллага, аж ахуйн нэгжийг жил бүр шалгаруулан урамшуулна.

1.4.6. Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийн хөдөлмөр эрхлэх, орлого олох боломжийг нэмэгдүүлнэ.

1.4.7 Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдэд зориулсан тэгш хүртээмжтэй дэд бүтцийн стандартыг бүх төрлийн орон сууц, худалдаа үйлчилгээний байгууллагуудад 100 хувь мөрдүүлж, мэдээллийн тэгш байдлыг хангана

1.4.8 Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийн хөдөлмөр эрхлэх, орлого олох боломжийг нэмэгдүүлнэ

1.4.9 Гарааны бизнес эрхлэгч оюутан, залууст бизнесээ тэлэх, эрчимжүүлэхэд шаардлагатай орчин үеийн санхүүжилтийн хэлбэрүүдийг нэвтрүүлж, мэдлэг, ур чадвар олгох цогц арга хэмжээг хэрэгжүүлнэ

1.5. Үндэсний бахархал, өв соёл, спорт

1.5.1. Орон нутгийн өмчийн соёлын байгууллагын барилга байгууламж, хөдлөх хөрөнгийн ашиглалтыг сайжруулна

1.5.2. Иргэд идэвхтэй хөдөлгөөн хийх, уулын болон явган аялал, хөдөлгөөнт дасгал, дугуйн спорт зэрэг нийтийн биеийн тамирын төрлүүдийг дэмжиж, хамрах хүрээг өргөжүүлнэ.

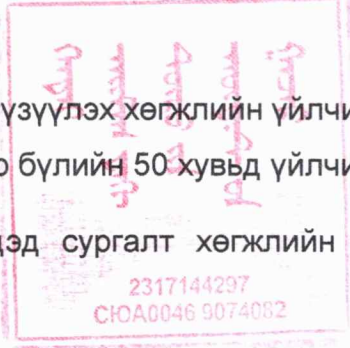
1.5.3. Монголын нууц товчоо” цэнгүүлэх, "Багийн өдөрлөг", "Адуучин", "Намрын баяр", "Нөхөрлөл хөгжил" гэх мэт эвент арга хэмжээнүүдийн цар хүрээг өргөжүүлэн тогтмол зохион байгуулах, орон нутгийн онцлог байдлыг агуулсан төрөл бүрийн танилцуулга гаргах.

1.6. Хүүхэд, гэр бүлийн хөгжил

1.6.1. Гэр бүлийн хүчирхийлэлтэй тэмцэх дэд хөтөлбөр боловсруулан хэрэгжүүлнэ.

1.6.2. Хүүхэд гэр бүлд үзүүлэх хөгжлийн үйлчилгээг төрийн бус байгууллагаар гүйцэтгүүлэн, нийт хүүхэд гэр бүлийн 50 хувьд үйлчилгээ үзүүлнэ.

1.6.3. Гэр бүл, хүүхдэд сургалт хөгжлийн үйлчилгээ үзүүлдэг сургалтын өрөөтэй болно

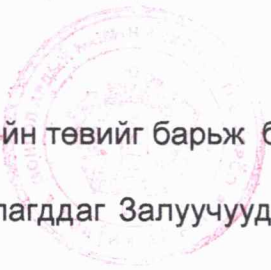

1.6.4. Гэр бүлийн хүчирхийллийг бууруулж, хүчирхийллийг үл тэвчих хандлагыг бий болгох нөлөөллийн арга хэмжээг хэрэгжүүлнэ

1.7. Залуучуудын хөгжлийн дэмжих

1.7.1. Залуучуудын сургалт, спорт хөгжлийн төвийг барьж байгуулна

1.7.2. Уламжлал болгон зохион байгуулагддаг Залуучуудын урлаг спортын наадмыг зохион байгуулна

1.7.3 Чухал шаардлагатай мэргэжлээр суралцаж буй оюутан залуучуудад сургалтын төлбөрийг шийдвэрлүүлэх асуудлыг "Зөгийн үүр" хөтөлбөрт хамруулна.

1.7.4 Төрийн албанд ажиллаж буй залуу гэр бүлүүдэд чиглэсэн орон сууцны төслийг хэрэгжүүлнэ

1.7.5 Өсвөрийн шигшээ багийн тамирчдыг бэлтгэх тогтолцоог сайжруулж, мэргэжлийн тамирчдын аймаг, бүс, улсын түвшинд өрсөлдөх чадвар, амжилтыг нэмэгдүүлнэ.

ХОЁР. ЭДИЙН ЗАСГИЙН БОДЛОГО

2.1. Хөдөө аж ахуй

2.1.1. Малын гаралтай түүхий эд бэлтгэх, боловсруулах үйлдвэрлэл эрхлэх загвар хоршоодод дэмжлэг үзүүлэх

2.1.2. Малын тоог чанарт шилжүүлэх, ашиг шимийг нэмэгдүүлэх, мал аж ахуйг дэмжих, арга хэмжээг сумандаа хэрэгжүүлнэ.

2.1.3. Усалгаатай газар тариаланг хөгжүүлэн үр тариа, төмс, хүнсний ногоо, малын тэжээлийн хэрэгцээг бүрэн хангаж бүсдээ болон бусад бүсд нийлүүлнэ.

2.1.4. “Шинэ хоршоо” хөдөлгөөнийг сумын хэмжээнд өрнүүлж, хоршоолохыг дэмжинэ.

2.1.5. Малчид хоршоолох замаар мах, сүү, арьс шир боловсруулах цех байгуулах, ажлын байрыг нэмэгдүүлнэ.

2.1.6. Малчид, тариаланчдын залгамж халааг бэлтгэх аяныг хэрэгжүүлнэ.

2.1.7. Бэлчээрийн усан хангамжийг нэмэгдүүлэх

2.1.8. Мал нядалгааны цэгийг тохижуулж ашиглалтанд оруулах

2.1.9. Бүсийн эдийн засгийн тэргүүлэх чиглэл, хөдөлмөрийн зах зээлийн эрэлттэй уялдуулан эрчимжсэн мал аж ахуйн чиглэлээр салбар дундын дадлагын баазыг байгуулна

2.2. Аялал жуулчлал

2.2.1. Монголын нууц товчоо цогцолборыг дуусгаж, ашиглалтанд хүлээн авч, үйл ажиллагааг тогтмолжуулна

2.2.2 Аялал жуулчлалын гол чиглэлийн авто зам дагуу түр буудаллах цэгүүдийг байгуулна.

2.2.3 Аялал жуулчлалын ач холбогдол бүхий газруудыг google map дээр байршуулах мэргэжлийн байгууллагатай хамтран ажиллана

2.2.4. Нутгийн иргэдэд түшиглэсэн, нүүдэлчин соёлыг харуулсан аялал жуулчлалыг хөгжүүлэх, чадавхижуулах, бүтээгдэхүүн үйлчилгээг нэмэгдүүлнэ.

2.3. Дэд бүтцийн сүлжээ

2.3.1. Эрчим хүчний төсөл

2.3.1.1 Сумын шинэ суурьшлын бүсэд цахилгаан дамжуулах шугам татах ажлыг үе шаттайгаар хэрэгжүүлж, суурьшлын бүсийг тэлэх бодлого хэрэгжүүлнэ.

2.3.1.2. Сумын гэр хорооллын гэрэлтүүлгийг нэмэгдүүлж, иргэдийн аюулгүй, амар тайван амьдрах орчныг бүрдүүлнэ.

2.3.2 Автозам

2.3.2.1 Жаргалтхаан-Дэлгэрхаан чиглэлийн хатуу хучилттай авто замыг барьж ашиглалтад оруулна.

2.3.2.2 Сумын төвийн доторх автозамыг хатуу хучилттай болгоно.

ГУРАВ.НОГООН ХӨГЖЛИЙН БОДЛОГО

3.1. Хог хаягдал ангилан ялгах цехийг байгуулна.

3.2. Эвдрэлд орсон, бохирдсон газрыг нөхөн сэргээх, газрын доройтол, цөлжилтөөс сэргийлж, хөрсний үржил шимийг нэмэгдүүлэхэд шинэ дэвшилтэт арга замыг тодорхойлж хэрэгжүүлнэ

3.3. Жил бүр 10000 – 20000 мянган мод тарих замаар ойн сан, хамгаалалтын ойн зурвасыг нэмэгдүүлж, уур амьсгалын өөрчлөлт, цөлжилтийг сааруулж “Тэрбум мод” үндэсний хөдөлгөөний хүрээнд 2028 он гэхэд 400,0 мянган мод тариалж хэрэгжилтийг хангана.

ДӨРӨВ. ИРГЭДИЙН ОРОЛЦООНД ТУЛГУУРЛАСАН ЗАСАГЛАЛЫН БОДЛОГО

4.1 Зайлшгүй шаардлагатай асуудлаар хяналт шалгалт хийх “НЭЭЛТТЭЙ СОНСГОЛ”-ыг тогтмол зохион байгуулж иргэдийн мэдэх эрхийг хангана.

4.2. Төрийн нууцад хамаарахаас бусад бүх шийдвэр, тогтоол, гэрээ, хэлцэл, мэдээллийн санг хэвлэл, олон нийтэд нээлттэй, ил тод болгоно.

4.3. Багш, эмч, төрийн албан хаагчдын ажлын бодит үнэлэмжийг нэмэгдүүлж, ажлын хариуцлага, үр дүнг сайжруулна.

4.4. Төрийн албан хаагч ажил үүргээ гүйцэтгэхдээ танил талдаа давуу тал олгохгүй байх, явцуу сонирхол, намын харьяаллаар иргэдэд ялгавартай хандахгүй байх зарчмыг бүрэн хэвшүүлнэ.

4.5. Тендер сонгон шалгаруулалт, газар олголт, орон нутгийн эд хөрөнгийн дуудлага худалдааг ил тод нээлттэй зохион байгуулах, асуудал маргаангүй шийдвэрлэх бүх боломжийг бий болгох, хариуцлагажуулна.

4.6 Орон нутгийн төсвөөс санхүүждэг төрийн байгууллагад ажиллагсдад орон нутгийн нэмэгдлийг нэмэгдүүлэн олгоно.

ТАВ. ОРОН НУТГИЙН ХӨГЖЛИЙН БОДЛОГО

5.1. Сумын гэр хорооллыг инженерийн шугам сүлжээнд холбоно

5.2. Сумын Цэвэр усны эх үүсвэрийг тогтмол ажиллуулах

5.3 Ариутгах татуургын шугам сүлжээ, цэвэрлэх байгууламж, цэвэр усан хангамж, усан сангийн байгууламжийг барьж байгуулна.

5.4. Багуудад үүрэн холбооны сүлжээг өргөтгөнө.

5.5. сумын болон Хэрлэнбаян-Улаан тосгонд Иргэдэд үйлчлэх мэдээллийн төвийг барьж байгуулна.

5.6 Багийн төвүүдийн тохижилт хийх

5.7 Жишиг гудамж төслийг сумын эгнээ хороололд үе шаттайгаар нэвтрүүлэх ажлыг зохион байгуулна

5.8 Суурин газруудад байгаа хуучирч муудсан, эзэмшил нь тодорхойгүй, иргэд олон нийтийн аюулгүй амгалан байдалд сөргөөр нөлөөлөхүйц барилга байгууламжийг тогтоон газрыг чөлөөлүүлэх, буулгах, шинээр бүтээн босгож эдийн засаг, нийгмийн эргэлтэд оруулна

5.9 Сумын цэвэр усны худгийг ухаалаг системд үе шаттайгаар шилжүүлнэ.

5.10 Төрийн байгууллагын эд хөрөнгийн ашиглалт, бүртгэл, хамгаалалтын байдалд үнэлэлт дүгнэлт өгөх, холбогдох арга хэмжээ, хариуцлага тооцож ажиллана.

**ХЭНТИЙ АЙМГИЙН ДЭЛГЭРХААН СУМЫН
МОНГОЛ АРДЫН НАМЫН ХОРОО**

